

6. SINIF DİL BİLGİSİ ÇALIŞMA KÂĞIDI

**Yerin seni çektiği kadar ağırsın,
Kanatlarının çırpındığı kadar hafif...
Kalbinin attığı kadar canlısın,
Gözlerinin uzağı gördüğü kadar genç...
Sevdiklerin kadar iyisin,
Nefret ettiklerin kadar kötü...**

Yukarıdaki şiirin sözcüklerini hecelerine ayırarak, aşağıdaki başlıklar altında gruplandırınız.

Tek ünlüden oluşmalar	Bir ünsüz ve bir ünlüden oluşmalar	Bir ünlü ve bir ünsüzden oluşmalar	Bir ünsüz, bir ünlü ve bir ünsüzden oluşmalar	Bir ünsüz, bir ünlü ve iki ünsüzden oluşmalar	Bir ünlü ve iki ünsüzden oluşmalar
-----------------------	------------------------------------	------------------------------------	---	---	------------------------------------

Yukarıdaki şiirde yer alan sözcükleri, "büyük ünlü uyumu"na uyup uymaması bakımından sınıflandırınız.

Uyanlar:.....
Uymayanlar:.....

"p, ç, t, k" sesleriyle biten kelimeler, ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında "p, ç, t, k" ünsüzleri .....'ye dönüşür. Bu ses olayına .....denir.

"ç, f, h, k, p, s, ş, t" ünsüzleriyle biten kelimeler, "c, d, g" ünsüzleriyle başlayan bir ek aldıklarında "c, d, g" ünsüzleri .....'ye dönüşür. Bu ses olayına .....denir.

Aşağıdaki sözcüklerin sonuna "a, ı, o, u" ünlülerinden uygun olanlarını getirerek, sözcükleri karşlarına tekrar yazınız. Ekleşme sırasında hangi ses olayının olduğunu da belirtiniz.

Varlık: darlık: borç: şurup: yoğurt: senet:
İp: sap: Sinop: millet: devlet: hukuk:

Aşağıdaki sözcüklerin sonuna, yay ayraç içindeki ekleri doğru olarak ekleyiniz. Hangi ses olayı vardır?

Sokak (-dan): baş (-dan): Türk (-ce): taraf (-ce): silah (-den):
Kes (-gin): süt (-cü): dolap (-dan): paragraf (-da):

Ağzımızdan çıktıktan sonra sesi bir süre devam eden ..... ünsüzlerine ..... denir.

Ağzımızdan çıktıktan sonra sesi kesilen, devam etmeyen ..... ünsüzlerine ..... denir.

“Alın” kelimesine ünlü ile başlayan bir ek getirdiğimizde ikinci hecedeki vurgusuz ünlü düşer. Bu ses olayına ..... ya da .....denir.

Aşağıdaki sözcüklerin sonuna, yay ayraç içindeki kelime ve ekleri doğru olarak ekleyiniz. Ekleme sırasında hangi ses olayı gerçekleşmiştir?

Kayıp (olmak):
Devir (-i):

şükür (etmek):
göğüs (-ü):

sabır (-ımı):
burun (-u)

fikir (-im):
gönül (-ü):

“-yor” eki, kendisinden önce gelen “a” ve “e” düz-geniş ünlülerini daraltarak “.....”ye dönüştürür. Buna ..... ya da ..... denir.

Aşağıdaki sözcüklerin sonuna, yay ayraç içindeki ekleri doğru olarak ekleyiniz.

Anla- (-yor):
hopla- (-yor):
Alma- (-an):

de- (-yor):
de- (-e)

de- (-ecek):
de- (-en):

ye- (-yor):
ye- (-ici):

ye- (-ecek):
ye- (-erek):

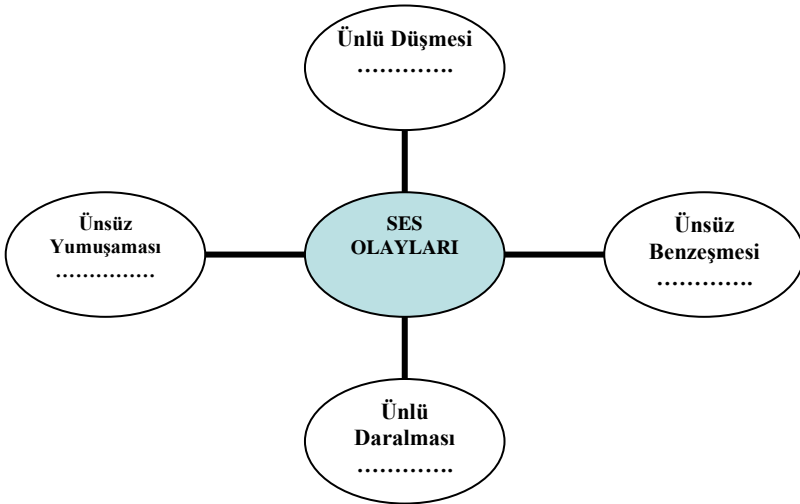
bekle- (-ecek):

Ünlü harfle biten bir kelimedenden sonra yine ünlü ile başlayan bir ek gelirse, bu iki ünlü arasında “.....” harflerinden biri getirilir. Bu ses olayına “.....” denir. Bu ses olayı sırasında iki ünlü arasına getirilen “.....” harflerine de “.....” harfleri ya da “.....” denir. Türkçedeki bu ses olayının nedeni, ...harfin.....gelmemesidir.

Yukarıdaki şiirde bu ses olayına örnek teşkil eden kelimeleri aşağıya yazınız:

Ünsüzle biten bir sözcükten sonra, ünlüyle başlayan bir sözcük geldiğinde, iki sözcüğün birbirine bitişmiş gibi okunmasına “.....” denir. “.....” yazıda gösterilmez, noktalama işareti olan yerde .....yapılmaz ve ..... “ ” işaretiyle gösterilir.

Çalışma Kitabı’nın 35. sayfasındaki 10. ve 11. etkinliği gözden geçiriniz.

“Sınıfça, ilerle, kaşığı, anlıyor” kelimelerinde gerçekleşen ses olaylarına göre bu kelimeleri yandaki kavram haritasının uygun yerlerine yazınız.

Aşağıdaki şemaya ünlü harfleri yerleştiriniz.

	DÜZ ÜNLÜLER		YUVARLAK ÜNLÜLER	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
KALIN				
İNCE				